

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 5Co/107/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3817200086
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denis Vékony
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3817200086.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Denisa Vékonyho a sudkýň JUDr. Eriky Zajacovej a JUDr. Márie Vrtochovej v spore žalobcov 1/ N. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., U. XX/XX, 2/ N. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. K., Y. XXX/XX, 3/ N. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom N., U. XX/XX, všetky zastúpené Prosman a Pavlovič advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Trnava, Hlavná 31, IČO: 36 865 281 proti žalovaným 1/ N. L., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom J. K., O. XXX/XX, t.č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom, zastúpenému JUDr. Romanom Henčelom, advokátom, so sídlom Prievidza, G. Švéniho 8 a 2/ KOMUNÁLNEJ poisťovni, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Štefánikova 17, Bratislava, IČO: 31 595 545, zastúpenej JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, so sídlom Dvořákovo nábrežie 8/A, Bratislava, o náhradu škody a ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, na odvolania žalovaných 1/ a 2/ proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č.k. 4C/1/2017-167 zo dňa 17. apríla 2019, takto

rozhodol:

Odvolačný súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobkyne 1/, 2/ a 3/ **m a j ú** voči žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 12.000 eur, žalobkyni 2/ sumu 12.000 eur, žalobkyni 3/ sumu 4.000 eur, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého zo žalovaných /výrok I. rozsudku/, čo do zvyšku žalobu žalobkýň zamietol /výrok II. rozsudku/, žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť na účet Okresného súdu Prievidza súdny poplatok zo žaloby vo výške 919 eur do troch dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia /výrok III. rozsudku/ a nakoniec rozhodol, že žalobkyne 1/, 2/ a 3/ majú proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% z priznaného plnenia /výrok IV. rozsudku/.

2. Na odôvodnenie súd prvej inštancie uviedol, že žalobkyne sa svojou žalobou domáhali uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ nahradiť nemajetkovú ujmu žalobkyni 1/ vo výške 30.000,- eur, žalobkyni 2/ vo výške 30.000,- eur a žalobkyni 3/ vo výške 10.000,- eur s odôvodnením, že žalovaný 1/ pod vplyvom alkoholu spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej Bibiána S., matka žalobkýň 1/ a 2/ a stará mama žalobkyne 3/, utrpela smrteľné zranenia. Žalovaný 1/ bol rozsudkom súdu uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia. V čase dopravnej nehody mal žalovaný 1/ uzavretú poisťnú zmluvu o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel so žalovanou 2/. Podľa žalobkýň smrť ich matky, resp. starej matky bola spôsobená porušením povinnosti žalovaného 1/ zo zákona o cestnej premávke, čím je daná zodpovednosť žalovaného 1/ podľa § 427 Občianskeho zákonníka. Za smrť G. S. zodpovedá žalovaný 1/ ako prevádzateľ motorového vozidla. Žalovaný 1/ ako prevádzateľ motorového vozidla,

ktorým bola zapríčinená dopravná nehoda, mal v jej čase uzatvorenú poisťnú zmluvu so žalovanou 2/, predmetom ktorej bolo povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Poisťný vzťah v čase tejto dopravnej nehody trval. Žalobkyne poukázali na § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. a s poukazom naň vyslovili názor, že v konaní na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je týmto daná aj pasívna vecná legitímácia žalovanej 2/, ktorá bola v čase dopravnej nehody poisťovateľom zodpovedného subjektu (vodiča, resp. prevádzkovateľa vozidla). Ďalej uviedli, že zásah do ich osobnostných práv predstavuje smrť matky a starej matky žalobkyň, pričom tu ide o zásah mimoriadne významný, veľmi hlboký, no predovšetkým nereparovateľný. Vzťah medzi nebohú a žalobkyňami boli silné a intenzívne, tvorili fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami, pričom predmetná tragédia zasiahla do ich životov zásadným spôsobom a nenávratne tak prerhla silné citové väzby, v dôsledku čoho stratili žalobkyne možnosť realizovať a ďalej rozvíjať rodinný život so svojou matkou a starou matkou. Do dnešného dňa v dôsledku nečakanej smrti prežívajú pocity nervozity, úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku. Žalobkyne stratili možnosť viesť s nebohú súkromný život a od jej smrti sú ochudobnené o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov.

3. Súd vykonal vo veci dokazovanie, z ktorého zistil, že rozsudkom Okresného súdu Prievidza č.k. 3T/167/2015-227 zo dňa 04.03.2016 bol žalovaný 1/ uznaný vinným, že dňa 24.03.2015 od 12.15 hod. po tom, čo požil alkoholické nápoje a mal v dychu 1,08 mg/l alkoholu, viedol po ceste I/64 smerom z obce Nitrianske Pravno do obce Nedožery-Brezany v okrese Prievidza osobné motorové vozidlo zn. Seat Cordoba Vario, EVČ PD XXXDK, pričom v km 151,0 z dôvodu požitia alkoholických nápojov nezvládol vedenie motorového vozidla na rovnom úseku cesty, prešiel s ním do protismeru, kde zišiel s ním do priekopy, kde narazil do stromového porastu a kovových stĺpov oplotenia pozemku, nachádzajúceho sa vedľa cesty, čím porušil § 4 ods. 2 písm. c) zákona č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke, v dôsledku čoho jeho spolujazdkyňa G. S. zraneniam, ktoré utrpela pri dopravnej nehode, podľahla. Žalovaný 1/ teda ako vodič dopravného prostriedku spôsobil v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať takú činnosť, ktorú si privodil vplyvom návykovej látky, inému z nedbanlivosti smrť, čím spáchal prečin usmrtienia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona, za čo bol odsúdený. Obžalovanému bola uložená povinnosť nahradiť poškodenú N. Y. (žalobkyňa 1/) škodu vo výške 2.597,23 eur. Z odôvodnenia tohto rozsudku vyplýva, že súd prijal vyhlásenie žalovaného 1/ o uznaní viny za skutok uvedený v žalobe prokurátora, že obžalovaný vinu plne priznal, uznal svoju vinu za žalovaný skutok, spáchanie skutku úprimne oľutoval. Krajský súd v Trenčíne svojím uznesením č.k. 2To/69/2016-242 zo dňa 11.11.2016 vzal na vedomie späťvzatie odvolania obžalovaným N. L.. Rozsudok okresného súdu v spojitosti s uznesením krajského súdu nadobudol právoplatnosť dňa 11.11.2016. Z úmrtného listu G. S. vyplynulo, že bola narodená 21.02.1951 a že zomrela dňa XX.XX.XXXX v Nedožeroch-Brezanoch. Z listu o prehliadke mŕtveho týkajúceho sa G. S. vyplynulo, že dátumom úmrtia bol deň 24.03.2015, miestom úmrtia Prievidza, Pravenec, nebohej bolo konštatované drvivé poranenia hlavy a mozgu ako poranenie cestujúceho v osobnom motorovom vozidle. Podľa rodného listu N. S. (žalobkyňa 1/) je táto narodená 02.07.1972 a ako jej matka je zapísaná G. S., nar. XX.XX.XXXX. N. S. (žalobkyňa 2/) je narodená XX.XX.XXXX a jej matkou je G. S., nar. XX.XX.XXXX. N. Z. (žalobkyňa 3/) je narodená XX.XX.XXXX a jej matkou je N. S., nar. XX.XX.XXXX, t.j. žalobkyňa 1/. Žalovaný 1/ potvrdením Sociálnej poisťovne ústredie Bratislava zo dňa 29.6.2017 preukázal, že je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 186,90 eur mesačne. Z výsluchu žalobkyne 1/ súd zistil, že jej rodné priezvisko je S.. Uviedla, že sa narodila počas manželstva svojich rodičov: matky G. S. a otca S. S.. Manželstvo rodičov zaniklo rozvodom v čase, keď mala 23 rokov. Od svojho narodenia bývala so svojimi rodičmi. Prvých 5 rokov bývala s rodičmi v Nitrianskom Pravne u starých rodičov zo strany matky, následne v Bojniciach a napokon v Prievidzi, kde ukončila základnú školu. V štúdiu pokračovala na Strednej zdravotníckej škole v Dolnom Kubíne. Počas štúdia bývala na internáte. Strednú školu ukončila vo svojich 18 rokoch. Po skončení štúdia na strednej škole bývala naďalej s rodičmi s výnimkou určitej doby, kedy matka so žalobkyňou 2/ bývali v Nitrianskom Pravne, začala pracovať v bojnickej nemocnici. Za slobodna sa jej narodila žalobkyňa 3/, so starostlivosťou ktorej jej pomáhala matka G. S.. Neskôr sa vydala a v roku 1999 ako 27 ročná sa odsťahovala s manželom a žalobkyňou 3/ do Sebedražia, kde býva doteraz. S manželom sa rozvedli pred desiatimi rokmi. Z manželstva sa jej narodila druhá dcéra, ktorá je plnoletá. V súčasnosti býva spoločne so žalobkyňou 3/ a striedavo s mladšou dcérou a partnerom, s ktorým má osemročný vzťah. Priezvisko Y. má po manželovi. S matkou boli v každodennom kontakte, jej vzťah s matkou sa nijako nezmenil ani po tom, čo začala študovať na strednej škole a ani po tom, čo zostala bývať spolu so žalobkyňou 3/ v Prievidzi a matka spolu so žalobkyňou 2/ bývali v Nitrianskom Pravne. Matka jej chodila pomáhať so starostlivosťou o žalobkyňu 3/, vodila ju do jasičiek. Keď mala nočnú službu, matka bola pri

žalobkyni 3/. Keď zostala matka na starobnom dôchodku, privyrábala si ako opatrovateľka v Rakúsku. Matka bola vitálna, sebestačná, chodievala na dlhé prechádzky, s kamarátkami chodila na výlety, na prechádzky do lesoparku, do obchodov. S matkou mávali spoločné aktivity, chodievali na jednoduché výlety po Slovensku každý víkend v lete, oslavovali spoločne meniny, narodeniny, pravidelne sa stretávali na Štedrý večer v Nitrianskom Pravne u starej matky. Ako rodina (ona, sestra a matka, stará matka) sa pravidelne stretávali. S matkou bola každodenne v telefonickom kontakte, vymieňali si SMS, matka jej každú nedeľu, keď bola v práci, nosila obed do práce. V citovom živote žalobkyne 1/ boli na prvom mieste jej matka a dcéry. S matkou si zvykli každý deň ráno zavolať. V deň smrti matky s ňou pred dopravnou nehodou telefonovala. Matka bola v Nitrianskom Pravne a potrebovala si ísť niečo do Prievidze vybaviť a chcela ísť okolo obeda na autobus. V daný deň jej telefonovala sestra N., že mamina mala nehodu. Sestra bola v takom šoku, že jej nevedela nič konkrétne povedať. Následne telefonovala na políciu, povedali jej, že mama bola v aute a že zomrela. V prvom momente tomu ani neverila, bolo to hrozné, sestra N. sa zosypala. Pociťovala zlobu, hnev na žalovaného 1/, hnev a zlosť pociťuje stále. Nemala šancu sa rozlúčiť sa s mamou. Pri otcovi a starkej bola do konca ich života. Mama jej stále chýba, keď má problémy s deťmi, nemá za kým ísť. Doteraz cíti smútok, každý deň páli mame sviečku pri jej fotke doma, chodí na hrob striedavo ona, dcéra alebo sestra. Po smrti matky fungovala zotrvačne, nesnažila sa v tom čase mať voľný čas, čas vyplňala prácou. K sestre N. žalobkyňa 1/ uviedla, že sestra odišla od rodičov ako 19 alebo 20 ročná. Spolu s manželom a synom začali bývať u starkej v Nitrianskom Pravne, kde žije doteraz. N. nemala do smrti matky žiadne problémy. Po smrti matky nebola schopná nič vybaviť. Začali sa u nej prejavovať depresie, problémy začala riešiť alkoholom, napokon skončila v nemocnici na psychiatrii. Pravidelne chodí na stacionáre, jej ochorenie prerástlo do mentálnej anorexie. Pred smrťou matky bola N. spoločenská, mala kamarátky, neliečila sa na žiadne duševné ochorenie, po smrti matky sa uzavrela do seba, prestala mať kamarátky. Žalobkyňa 1/ potvrdila, že žalobkyňa 2/ bola každý deň spolu s matkou, pretože bývala v starorodičovskom dome, v ktorom bývala aj stará matka zo strany matky a matka sa o ňu (svoju matku) starala. Matka nerobila rozdiely medzi ňou a sestrou N., teda vzájomný citový vzťah a väzba medzi N. a matkou bol rovnako intenzívny ako medzi ňou a matkou. Matka bola pre N. rovnako blízkym človekom ako pre ňu. Žalobkyňa 1/ dodala, že žalovaný 1/ hodil sestre cez plot list, nepamätá si na jeho obsah. Jej osobne sa žalovaný 1/ neospravedlnil. Nevie, ako by na jeho ospravedlnenie reagovala. Ospravedlnenie by jej matku nevrátilo. Je pre ňu nepochopiteľné, prečo si matka sadla do auta žalovanému 1/, keď bola vždy zodpovedná, dávala prednosť autobusu. Ku vzťahu starej matky k žalobkyni 3/ žalobkyňa 1/ uviedla, že bolo obdobie, kedy dcéra N. mala bližší vzťah k jej matke ako k nej. Rozumeli si, dcéra sa jej zdôverovala. Žalobkyňa 3/ si boli s nebohú starou matkou veľmi blízke, pretože sa starala o N. od malička. N. jej veľa vecí nepovedala, lebo vedela, že s tým nesúhlasí, alebo že sa jej to nepáči, babke hovorila všetko. Chodili spolu na obedy, do obchodov. Teraz chodí žalobkyňa 3/ na cintorín, chodí sa tam s babkou rozprávať. Ku vzťahu matky k žalovanému 1/ žalobkyňa 1/ uviedla, že nevedela, že sa matka stretáva so žalovaným 1/. Od sestry N. vedela, že sa mama stretáva s niekým, ale nevedela povedať s kým. Matka jej ho raz označila za kamaráta. Asi týždeň pred smrťou matke dohovárala, že to pre ňu nie je partner. Nevie ako dlho trvala táto známosť. V trestnom konaní jej bola priznaná škoda vo výške 2.597,23 eur za pohrebné trovy. Z výsluchu žalobkyne 2/ bolo zistené, že ako 20 ročná sa vydala, má syna narodeného v roku 1997 a dcéru narodenú v roku 2008. Najskôr bývala v Prievidzi, neskôr v Nitrianskom Pravne. Asi 2 roky pred svojou smrťou sa matka zdržiavala viac v Nitrianskom Pravne ako v Prievidzi, pretože sa starala o svoju matku žijúcu v Nitrianskom Pravne. Pred smrťou matky tvorili spoločnú domácnosť ona, jej manžel, deti, matka a stará matka. K matke mala veľmi dobrý vzťah, bola na ňu naviazaná už od detstva, pretože otec bol chorý, chodil po nemocniciach a teda s matkou trávil viac času. Smrťou matky sa celý jej svet rozsypal. Rieši svoj osobný život, jej vzťah s manželom nie je dobrý. Mama jej chýba, nemá a nemala nikoho, napr. priateľov, s kým by sa radila, mama jej vedela poradiť, mala len ju, na ktorú sa obracala s radou. Jej život v manželstve bol bežný, deti a robota. Keď chcela niečo riešiť, pýtala sa na názor svojej matky. Matke sa mohla zdôveriť. Asi je to v jej povahe, že bola na maku viazaná aj potom, čo sa vydala a založila si rodinu. Od puberty je tichá, utiahnutá, bojí sa, má strach, že keď musí niečo riešiť, že to nedokáže vyriešiť. Keď boli deti malé a bola na materskej dovolenke, chodievala za matkou do Prievidze. S matkou boli skoro denne v telefonickom kontakte, osobne tiež často, niekedy aj niekoľko krát za deň s výnimkou, keď bola matka pracovne v Rakúsku. Medzi nimi bol navzájom citový vzťah. Mama bola veselá, optimista, nikdy neodmietla žiadosť o pomoc. S matkou mávali spoločné aktivity, napr. opekačky, ZOO. V daný deň dopravnej nehody išla z práce, volal jej syn, že sú u nich policajti, zostala vystrašená, potom jej policajt povedal, čo sa stalo, kolegyňa ju odviezla domov, lebo videla na nej, že sa niečo deje, nešla ani po dcéru do škôlky ani vybrať peniaze z banky, čo pôvodne chcela, zavolala sestru. Po smrti matky bola viac ako 2 týždne PN. Zostalo jej zle, stále plakala. Mala problémy s jedením.

Potvrdila, že širšia rodina, teda aj jej sestra a jej dcéra sa stretávali s matkou počas sviatkov. Pred smrťou matky sa neliečila u psychológa alebo psychiatra. Po jej smrti začala mať psychické problémy, začala popíjať. Tieto problémy dáva do súvisu s úmrtím matky, odborného lekára sa nepýtala na jeho názor, či jej psychické problémy súvisia alebo nesúvisia so smrťou matky. Stále sa psychiatricky lieči, neužíva žiadne lieky. Navštevuje denný stacionár. Chodí na kontroly psychiatrovi raz za 3 mesiace. Lieky som užívala počas hospitalizácie a PN. Mimo PN a hospitalizácie pracuje. Dodala, že problémy v jej manželstve začali ešte pred smrťou matky. S matkou trávili čas tak, že tu boli bežné denné prechádzky s deťmi, spoločenské hry, stretnutia viackrát ako 10 krát do roka, výlety s matkou počas jej detstva. Matka jej pomáhala pri starostlivosti o deti. S matkou riešila problémy vo svojom manželstve a má pocit, že rady matky jej pri riešení problémov v manželstve pomohli. V súčasnosti rieši problémy odborného charakteru so psychológom. Neobracia sa na nikoho z rodiny. Od minulého roka navštevuje psychológa. Žalovaného 1/ pozná z videnia, určite matku nenavštevoval. Z potvrdenia MUD. Bakošovej zo dňa 14.11.2018 vyplynulo, že žalobkyňa 2/ bola od 25.3.2015 do 10.4.2015 PN - reakcia na ťažký stres (úmrtie blízkej osoby), od 18.4.2017 do 31.8.2017 bola PN, v rámci nej od 17.4.2017 do 26.5.2017 bola hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení (epizóda ťažkej depresie), rovnako tak od 14.8.2017 do 18.8.2017. Následne bola opätovne hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení od 20.11.2017 do 24.11.2017 s následnou ambulantnou terapiou, denný stacionár, farmakoterapia. Následne bola PN od 27.4.2018 do 19.5.2018 a od 1.6.2018 a v rámci nej hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení od 4.6.2018 do 31.8.2018 s následným ambulantným pokračovaním liečby. Práceschopná je od 1.11.2018, liečba trvá. Z výsluchu žalobkyne 3/ bolo zistené, že priezvisko má po svojom biologickom otcovi, že je slobodná, bezdetná, zamestnaná. Od narodenia býva so svojou matkou - žalobkyňou 1/ s výnimkou 1,5 roka až doteraz. Je v kontakte so svojim biologickým otcom a starou matkou zo strany otca. Bližší vzťah mala s babkou, teda starou matkou z matkovej strany. Z detstva si pamätá, že bývali s babkou a keď sa presťahovali do Sebedražia, k babke chodievali každý víkend a keď mamina bola v práci, babka prišla k nim. Keď bola staršia, babka ju brávala do Nemecka k tete alebo do Rakúska k tým, ktorých opatrovala. Bola babkiným prvorodeným vnúčaťom, preto bola u babky uprednostňovaná. Babka urobila všetko, čo jej videla na očiach. Babku brala ako svoju druhú mamu, pretože bola s ňou stále. Keď bola malá, chodili na výlety, návštevy k prababke, do ZOO, do lesoparku. Babku poslúchla viac ako mamu. S babkou vychádzali spolu super, tykala jej. Babka ju podporila, keď mala prvého priateľa. Podporovala ju tiež, keď chcela študovať na VŠ. Po gymnáziu pokračovala v dvojročnom pomaturitnom štúdiu, ktoré zanechala, školu nevládala kvôli smrti babky, ale aj preto, že chcela pomáhať mamine vyrovnať sa so smrťou matky, aby to čo najmenej bolelo. Babka ju podporovala pri vodičskom kurze. Prvé vodičské skúšky, ktoré boli dva dni po úmrtí babky, neurobila. Opravné vodičské skúšky urobila máji 2015. Keď sa dozvedela o smrti babky, začala strašne plakať. V babke stratila človeka, ktorému mohla povedať všetko. Smútok a žiaľ ju doteraz neprešli. Miesto dopravnej nehody je danú udalosť stále pripomína. Vzťah medzi maminou a babkou bol veľmi dobrý. Keď mamina potrebovala poradiť, babka vždy poradila alebo pomohla. Keď sa mamina rozvádza so sestriným otcom, babka jej bola veľkou oporou. Mamina sa zo smrti matky doteraz nespamätala. Keď žalobkyňa 2/ potrebovala pomoc s deťmi, bola babka pri nej. Žalobkyňa 2/ po smrti matky celú noc preplakala a keď zaspala, strhla sa a začala znovu plakať. Začala piť, napokon sa dala liečiť. Z výsluchu svedka Ing. L. Y., druhá žalobkyne 1/ bolo zistené, že so žalobkyňou 1/ udržiava vzťah od roku 2010. Po 2 rokoch začali žiť spolu. Rodinu žalobkyne 1/ vnímal ako súdržnú rodinu tak, že často spolu trávili čas v Nitrianskom Pravne, a to raz týždenne cez víkend a niekedy aj častejšie. Vzťah medzi žalobkyňou 1/ a jej matkou vnímal ako veľmi intenzívny, obe boli na seba naviazané, radili sa spolu, napr. pri nákupoch, vianočných darčekom, záležitostiach pre rodinu. Povedal by, že „boli jedna krvná skupina“. Aj po citovej stránke bol vzťah medzi nimi navzájom intenzívny. Matku žalobkyne 1/ označil za výborného človeka, veľmi dobre s ňou vychádzal, bola aj jemu oporou. Bola veselá, vtipná, nebola tvrdohlavá. Vie, že žalobkyňa 1/ so svojou matkou veľmi často telefonovali, navštevovali sa v Nitrianskom Pravne, v Prievidzi alebo v Sebedraží. Keď sa nemohli stretnúť, často si telefonovali. Stretnutia absolvovali z rodiny všetci, boli to spoločné opekačky, výlety. Zo správania žalobkyne 1/ po smrti jej matky vnímal smútok, ten sa prejavoval tak, že stále plakala. Vnútorne vie, že bola na dne, musela sa strašne prekonávať, aby dokázala vybavovať veci súvisiace so smrťou. Vníma, že po smrti matky nie je u žalobkyne 1/ toľko veselosti v nej. Slovné sa k udalosti nevracia, ale vníma jej vnútorné prežívanie aj v súčasnosti. Vie, že matka žalobkyne 1/ mala cukrovku, tá ju v aktivitách neobmedzovala, pretože mala pozitívny náhľad na svet. Vnímal, že smrť matky žalobkyňu 2/ hlboko zasiahla, smútok sa u nej prejavoval tak, že mlčala. Jej správanie sa zmenilo v tom, že to bolo intenzívnejšie. Pred smrťou matky žalobkyňa 2/ nebola tichá, bola v živote činorodejšia, teraz je pasívna. Aj pred smrťou matky žalobkyne 2/ tu boli iné okolnosti súvisiace s náladou žalobkyne 2/ v súvislosti s jej manželstvom, ale on sa do týchto okolností a do manželstva žalobkyne 2/ nestaral. Rovnako reakcia žalobkyne 3/ bola

intenzívna, odmietala jesť. Situáciu intenzívne prežívala, čo sa prejavilo napr. aj tým, že sa jej nepodarilo urobiť vodičské skúšky. Vzhľadom na intenzívne stretávanie medzi žalobkyňami a ich matkou, resp. starou matkou, bola ich reakcia na smrť adekvátna. Vnímali, že po 2-3 mesiacoch po pohrebe si začali uvedomovať, že chýba človek - matka, stará matka, že chýba na spoločných stretnutiach. Myslí si, že ich emócie neboli prehnaté, bolo cítiť ich smútok, ticho a to napĺňanie energiou zo strany pani S. chýba pri stretnutiach v rodine žalobcov, pretože tie stretnutia boli pozitívne. Zastáva názor, že i keď tu mohli byť problémy u žalobkyne 2/ pred smrťou matky, že práve táto smrť naštartovala správanie žalobkyne 2/ tak, že sa úplne zmenila tým, že zostala pasívna. Z výsluchu svedka H. D., synovca žalobkyne 1/, syna žalobkyne 2/ a bratranca žalobkyne 3/, bolo zistené, že so žalobkyňou 2/ býval v jednej domácnosti do obdobia pred 2 mesiacov. Matka mu zrušila trvalý pobyt, preto ho má len v Nitrianskom Pravne. Býva s priateľkou. So svojou starou matkou - babkou mal veľmi dobrý vzťah. Chodili na návštevy k nej do Prievidze alebo babka chodila k nim do Nitrianskeho Pravna. Keď nepracovala v Rakúsku, bol u nej veľa krát na prázdninách. Medzi jeho mamou (žalobkyňou 2/) a babkou bol dobrý vzťah. Usudzuje tak z toho, že sa medzi sebou nehádali, o všetkom sa rozprávali. Pre jeho matku boli podľa neho na prvom mieste on, jeho otec, sestra, potom jej mama, potom jej sestra, jeho sesternica a ešte prababka. Matka (žalobkyňa 2/) sa o nich starala, starala sa i o domácnosť, nemala zdravotné problémy, pracovala. Bola spoločenská, nikde nechodila, s otcom sa nedalo. Keď bolo všetko urobené, pozerala TV. Niekedy sa stretávala s kamarátkou. Jej správanie sa po smrti matky zmenilo a to dosť. Začala chudnúť, piť, už nebola taká ako predtým. Veľa krát mu povedala, že sa to nemalo stať. Robila v domácnosti to isté, ale správanie bolo iné. Uťahla sa, bola smutná. Jeho rodičia nežili v manželstve dobre, haprovalo to aj pred smrťou matky žalobkyne 2/, ale po jej smrti to nadobudlo väčší spád. Rodičia žijú spolu, ale nespávajú spolu. Sestra býva s nimi. Po smrti matky mala žalobkyňa 2/ depresie. Zmeny v jej správaní dáva do súvisu s problémami v manželstve, ale aj so smrťou matky žalobkyne 2/. Svedok potvrdil, že tu boli spoločné akcie - oslava narodenín, stretnutie cez sviatky, boli to stretnutia celej rodiny, ich, matkinej sestry, babky. Po smrti matky žalobkyne 2/ sa širšia rodina stretáva, ale nie tak často.

4. Uvedené zistené skutočnosti súd posúdil podľa § 11, § 13 ods. 1 až 3, § 427 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, podľa § 4 ods. 2 písm. a) a § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon o PZP“ alebo „zákon č. 381/2001 Z.z.“ alebo „zákon o povinnom zmluvnom poistení“). Uviedol, že po zhodnotení výsledkov dokazovania dospel k záveru, že žaloba žalobcov je čo do základu dôvodná, čo do výšky len sčasti. V konaní nebolo sporné, že žalovaný 1/ spôsobil pod vplyvom alkoholu dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej Bibiána S., matka a stará matka žalobkyň, utrpela smrteľné zranenia, ktorým na mieste nehody podľahla. Rozsudkom súdu bol žalovaný 1/ uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4 Trestného zákona, za čo bol odsúdený. Žalovaný 1/ bol tak v čase vzniku dopravnej nehody držiteľom (prevádzateľom) motorového vozidla. Občianskoprávna zodpovednosť žalovaného 1/ za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov v súvislosti s predmetnou nehodou je daná podľa § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Táto zodpovednosť je zodpovednosťou objektívnou. Ak podľa okolností konkrétneho prípadu zodpovedá poškodenému za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzateľ motorového vozidla, potom za použitia analógie (§ 853 Občianskeho zákonníka) zodpovedá tento prevádzateľ (aj) za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osoby (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 3Cdo 228/2012). Analogické použitie ustanovenia § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka sa však vo vyššie uvedenom zmysle uplatní len pri určení osoby, zodpovednej za zásah do osobnostných práv fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku. Pri skúmaní predpokladov zodpovednosti za zásah do osobnostných práv sa postupuje podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka. Súd teda uzavrel, že na strane žalovaného 1/ je daná vecná pasívna legitímácia, ktorá ani v tomto spore nebola sporná. Spornou bola vecná pasívna legitímácia na strane žalovaného 2/, ktorý namietal jej nedostatok. Žalovaný 2/ sa vo vzťahu k svojej vecnej pasívnej legitímácii bránil tým, že v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení (ako lex specialis vo vzťahu k Občianskemu zákonníku) nie je pasívne legitimovaný na uplatňovanie nárokov z titulu zásahu do osobnostných práv žalobcov, nakoľko tento zákon (zákon o PZP) sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy a povinnosť zahrnúť tento inštitút do poistných zmlúv žalovanému 2/ žiadnym spôsobom neukladá. Toto žiadnym spôsobom nevyplýva ani vyplývať nemôže ani z rozsudku ESD vo veci C-22/12 a vzhľadom na závery ESD je nevyhnutné prihliadať jedine na vnútroštátnu právnu úpravu a československú judikatúru, ktorá diferencuje pojmy náhrady škody, teda škody na zdraví a nemajetkovej ujmy. Podľa žalovaného 2/ vnútroštátno právo v zákone o povinnom zmluvnom poistení upravuje náhradu majetkovej ako aj nemajetkovej ujmy, ale výlučne v rozsahu § 444 - 449 Občianskeho

zákonníka, pričom v § 444 Občianskeho zákonníka pokrýva zodpovednosť za nemajetkovú ujmu na zdraví vo forme náhrady za bolesť a náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v rozsahu nárokov podľa osobitného právneho predpisu. Nároky z titulu ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka však do okruhu pôsobnosti zákona o povinnom zmluvnom poistení nezahŕňa. Pod škodu vymedzenú zákonom o PZP nemožno subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcu z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalovaný 2/ sa ďalej bránil tým, že nie je povinný uplatnené nároky na náhradu nemajetkovej ujmy hradíť z titulu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, že v zmysle § 5 ods. 1 písm. h) zákona o PZP tu existuje zákonná výluka z povinnosti poskytnúť za poisteného poistné plnenie, a to z dôvodu, že zásah do osobnostných práv žalobcov je sprostredkovaným následkom na primárny následok poistnej udalosti, ktorým bola dopravná nehoda a že aplikáciu právneho stavu z roku 2018 vo vzťahu k posudzovaniu pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2. rade, keď v čase dopravnej nehody, t.j. k marcu 2015, bola rozhodovacia činnosť NS SR opačná ako v súčasnosti, treba považovať za retroaktívnu. S uvedenou obranou žalovaného 2/ súd nesúhlasil. Základ nároku žalobcov proti žalovanému 2/ je daný podľa § 15 ods. 1 a § 4 ods. 2 písm. a) zákona o PZP. Z jeho § 1 ods. 1 vyplýva, že jeho predmetom je upraviť povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Takto určenému predmetu korešponduje aj vymedzenie, na koho sa poistenie zodpovednosti vzťahuje (vzťahuje sa na každého, kto zodpovedá za škodu) a vymedzenie rozsahu poistného krytia. Právna úprava rozsahu poistenia zodpovednosti v § 4 ods. 2 tohto zákona podáva taxatívny výpočet prípadov, ktoré podliehajú poistnému krytiu. Poistený má v zmysle tohto zákonného ustanovenia z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, pričom je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Pre posúdenie pasívnej legitímácie žalovaného 2/ ako poistiteľa je rozhodujúce vyriešenie otázky, čo treba rozumieť pod pojmom škoda použitým v zákone o PZP, najmä v § 4 ods. 2 tohto zákona, ktorý upravuje vecný rozsah poistného krytia. V našom právnom prostredí je potrebné vykladať pojem škoda eurokonformne. Súdny dvor Európskej únie vo veci sp. zn. C-22/12 (Haasová) rozsudkom dňa 24.10. 2013 rozhodol tak, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24.4. 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30.12. 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11.5. 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS z 14.5. 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. V zmysle záverov tohto rozsudku ESD článok 3 ods. 1 smernice 2009/103/ES treba vykladať tak, že pod pojem „opatrenie ... majúce rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia“, sa musí zaradiť aj § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka upravujúci tento nárok a tento nárok musí byť podľa národného práva krytý poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Účelom a zmyslom predmetnej právnej úpravy je poskytnúť obetiam a sekundárnym obetiam dopravných nehôd väčšiu právnu ochranu. ESD navyše dodal, že na veci nič nemení ani zaradenie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka do inej časti než úpravy náhrady škody. Ak totiž zodpovednosť poisteného vznikla z dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu, nič nenasvedčuje, že na túto zodpovednosť sa nevzťahuje vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu, na ktoré odkazujú uvedené smernice (ods. 57 a 58). Z hľadiska gramatického výkladu § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. upravuje škodu na zdraví vo všetkých jej zložkách - zákonodarca teda nesledoval (explicitne nevypočítal) poistné krytie len niektorej zložky škody na zdraví napr. bolestné, stratu na zárobku, vecnú škodu a podobne. Zakotvením poistného krytia nielen niektorej zložky škody na zdraví je opodstatnený názor, že pod škodu na zdraví treba zaradiť všetky jej zložky tak v rovine majetkovej ako aj nemajetkovej. Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) cit. zákona teda treba vyložiť tak, že poistenie zodpovednosti kryje (za splnenia ostatných podmienok v ods. 4) aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a pozostalí ako (poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 citovaného zákona uplatniť priamo proti poisťovateľovi a to rovnako ako všetky ostatné nároky na náhradu škody. Ústavný súd Slovenskej republiky (uznesenie č. k. I. ÚS 474/2016-17 zo dňa 17.8. 2016) v súvislosti s rozsudkom Súdného dvora Európskej únie vo veci sp. zn. C-22/12 zo dňa 24.10. 2013 v odôvodnení svojho uznesenia poukázal už na svoje

predchádzajúce rozhodnutie sp. zn. III. ÚS 646/2015 z 16.12. 2015, v ktorom konštatoval, že „hoci Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13), každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje zákon č. 381/2001 Z.z., podľa ktorého má aj sťažovateľka ako poisťovateľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky“ a dodal, že k uvedenému záveru dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a súčasne zohľadňujúc zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, ako aj aplikujúc extenzívny výklad pojmu náhrada škody (poukazujúc aj na svoje rozhodnutie sp. zn. I. ÚS 206/2015 z 29.4. 2015, ktorým bola obdobná sťažnosť odmietnutá ako zjavne neopodstatnená). V tejto súvislosti je dôvodné poukázať na znenie smernice Rady č. 72/166/EHS; č. 90/232/EHS a č. 2000/26/ES, podľa ktorých členské štáty sú povinné prijať všetky primerané opatrenia zabezpečujúce, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel bola pokrytá poistením s cieľom ochrany poistených strán a potenciálnych obetí nehôd a aby akékoľvek škody a ujmy v oblasti povinného poistenia nezostali neuhradené. To vyplýva i z rozhodnutia Súdneho dvora EÚ z 24.10.2013 (C-22/12), podľa ktorého povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo. Pokiaľ žalovaný 2/ odkázal na rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 20.01.2011, IV. ÚS 60/2010, na rozsudok NS SR z 26.09.2013 sp. zn. 3Cdo/176/2012, na rozhodnutie NS SR z 20.04.2011 sp. zn. 4Cdo/168/2009, na rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 21.03.2016, v ktorom rozsudku NS SR sa v celom rozsahu prihlásil k svojmu skoršiemu rozhodnutiu vo veci 4Cdo/168/2009 čo do otázky pasívnej legitímácie žalovaného - poisťovne, tunajší súd uvádza, že Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom vo veci sp.zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.03.2016 dovolanie žalobcov (fyzických osôb) zamietol. V danom spore sa žalobcovia - fyzické osoby domáhali náhrady nemajetkovej ujmy s poukazom na zodpovednosť poisťovne za vzniknutú nemajetkovú ujmu pri dopravnej nehode, pri ktorej došlo k usmrteniu manžela a otca žalobcov. Prvostupňový súd žalobu voči poisťovni zamietol. Odvolací súd rozhodnutie rozsudku súdu prvého stupňa potvrdil a pripustil dovolanie v otázkach, či 1/ poisťovňa je v spore pasívne legitimovaná na plnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do osobnostných práv žalobcov (práva na súkromný a rodinný život) spôsobený úmrtím ich blízkej osoby pri dopravnej nehode podľa § 4 ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1 veta druhá zákona č. 381/2001 Z.z. a ak nárok žalobcov nie je možné priznať podľa zákona č. 381/2001 Z.z., 2/ či súd o uplatnenom nároku môže rozhodnúť podľa článku 7 ods. 5 Ústavy SR priamou aplikáciou smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16.09.2009 v spojení s rozhodovacou činnosťou Súdneho dvora. K prvej dovolacej otázke dovolací súd v rozsudku vo veci sp.zn. 3Cdo/301/2012 uviedol, že otázka pasívnej legitímácie poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka za zásah do ich osobnostných práv pozostalých spôsobený usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode a ich krytia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. už bola v rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SE riešená, a to uznesením z 20.04.2011 sp. zn. 4Cdo/168/2009. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva záver o nedostatku pasívnej legitímácie poisťovne s poukazom na výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z., v zmysle ktorého plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok navrhovateľa na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka a uzavrel, že dovolací súd v posudzovanej veci nezistil dôvody na odklon od názoru vysloveného Najvyšším súdom SR v tomto rozhodnutí, ktorý považuje za opodstatnený aj v prejednávanej veci. Ďalej uviedol, že predpokladom pre vyriešenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je posúdenie správnosti výkladu § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. Povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je predmetom úpravy zákona č. 318/2001 Z.z. (lex specialis). Vzťah tohto zákona k všeobecnej právnej úprave, ktorou je Občiansky zákonník, je vymedzený v § 1 ods. 2, podľa ktorého ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na poistenie zodpovednosti osobitné predpisy, to znamená, že ak zákon č. 381/2001 Z.z. neustanovuje inak, treba aplikovať osobitné predpisy, teda ustanovenia Občianskeho zákonníka (§ 788 a nasl.) prípadne ďalšie ustanovenia Občianskeho zákonníka, ak § 788 Občianskeho zákonníka neustanovuje inak. Podľa dovolacieho súdu ustanovenie § 4 ods. 2 zákona

č. 381/2001 Z.z. vymedzuje rozsah poistného krytia, a to tým spôsobom, že pod písmenami a) až d) obsahuje taxatívny výpočet prípadov, na ktoré sa vzťahuje poistné krytie a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo sa odškodňuje, zhodné s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel obsiahnutej v Občianskom zákonníku (§ 442 a nasl.). Z takto vymedzeného rozsahu poistného krytia je zrejmé, že rozlišuje vecnú škodu, ktorá je v Občianskeho zákonníka upravená v § 443 a škodu na zdraví, ktorú upravujú ustanovenia § 444 - §449a Občianskeho zákonníka. Zákon č. 381/2001 Z.z. a ani Občiansky zákonník pojem škody nedefinuje, hoci pokiaľ ide o skutočnú škodu a ušlý zisk, bežne tieto pojmy na rôznych miestach používa. Uvedené je tak prenechané občianskoprávnej teórii a súdnej praxi. Tie celkom zhodne za škodu v zmysle občianskeho práva považujú každú majetkovú (materiálnu - hmotnú) ujmu (stratu), ktorú možno objektívne vyjadriť (vyčísliť) peniazmi. Občiansky zákonník nezahŕňa pod pojem škody i nemajetkovú ujmu. Táto sa ale podľa platného právneho stavu odškodňuje len v prípadoch osobitne ustanovených v § 444. V rámci náhrady škody, resp. ujmy na zdraví Občiansky zákonník priznáva na základe výslovnej úpravy § 444 poškodenému jednorazové peňažné odškodnenie za vzniknutú nemajetkovú ujmu. Táto spočíva jednak vo vytrpených bolestiach, jednak v sťažení spoločenského uplatnenia. Pojem náklady spojené s liečením a pri usmrtení primerané náklady spojené s pohrebom upravené v § 449 ods. 1 nie je možné vykladať tak, že by pod tento pojem mala patriť aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeti usmrtených pri dopravnej nehode. Dovolací súd tak dospel k záveru, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka. Dovolací súd sa stotožnil so záverom odvolacieho súdu, že pri nárokoch podľa § 13 Občianskeho zákonníka je možné uplatňovať si nemajetkovú ujmu len voči osobe, ktorá sa takéhoto zásahu do integrity osobnosti dopustila, čo vo vzťahu k poisťovni nie je splnené. Dovolací súd v prípade prvej dovolacej otázky poukázal na závery rozsudku Najvyššieho súdu SR z 20.04.2011 sp. zn. 4Cdo/168/2009 a uzavrel, že nevzhladol dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. ani po rozhodnutí Súdneho dvora rozsudkom C-22/12 vo veci Katarína Haasová, a to s poukazom na právnu vetu tohto rozsudku k článku 3 ods. 1 prvej smernice, článku 1 ods. 1 a 2 druhej smernice a článku 1 prvého oddielu tretej smernice, že tieto sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeti usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poistenej za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Podľa dovolacieho súdu SD v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode alebo nie. Súdny dvor iba uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzeráť. K druhej dovolacej otázke dovolací súd uviedol, že priamy účinok (článok 1 ods. 1 druhej smernice, resp. článok 3, štvrtý pododsek smernice č. 2009/103/ER) o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ktorá nahradila prvú smernicu, druhú smernicu a tretiu smernicu, je vylúčený. Naopak (v porovnaní s vyššie uvedeným rozsudkom NS SR) Ústavný súd Slovenskej republiky uznesením č.k. III. ÚS 666/2016-36 zo dňa 11.10.2016 sťažnosť poisťovateľa odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Ústavný súd v danej veci rozhodoval vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok, základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č.k. 6Co/609/2014-482 z 27.01.2015, teda odvolacím súdom vo veci sp. zn. 7C/69/2011 Okresného súdu Prievidza. Ústavný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že úlohou ústavného súdu pri poskytovaní ústavnosúdnej ochrany základnému právu sťažovateľa na súdnu ochranu nie je vysloviť jediný možný a jediný správny názor na problematiku interpretácie pojmu „škoda“ použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení, ale dospieť k jednoznačnému záveru o tom, či sa krajský súd pri podávaní výkladu predmetného pojmu nedopustil takej svojvôle, ktorá by bola v zjavnom nesúlade so zaužívanými výkladovými praktikami, popierala by pravidlá formálnej logiky a extrémne by vybočovala z účelu a zmyslu relevantnej právnej úpravy. Ústavný súd vzal do úvahy fakt plynúci z obsahu sťažnosti poisťovne spočívajúci v poznaní pretrvávajúcej nejednotnosti judikatúry slovenských všeobecných súdov k spornej právnej otázke a nezanedbateľný význam dotknutých právnych súvislostí pre ustálenie konkrétnejších obrysov uplatňovania princípu prednosti úniijného práva slovenskými vnútroštátnymi orgánmi. Uviedol ďalej, že esenciou danej sťažnosti je právny názor sťažovateľa (poisťovateľa), podľa ktorého pojem „škoda“ použitý v Občianskom zákonníku, ani pojem „škoda na zdraví“ použitý v zákone o povinnom zmluvnom poistení nezahŕňa nemajetkovú ujmu, ktorú má na mysli Občiansky zákonník v § 11-13, a preto takáto nemajetková ujma nie je krytá povinným zmluvným poistením podľa zákona o povinnom zmluvnom

poistení. S poukazom na článok 7 ods. 2 Ústavy SR uviedol, že za určitých okolností slovenské orgány aplikujúce právo (aj súdy) musia skúmať nielen vôľu zákonodarcu, ale aj vôľu úniijného tvorcu zodpovedajúcej právnej regulácie, ktorá je z hľadiska právnej relevancie úpravy správania subjektov práva v právnych vzťahoch postavená na roveň, ba niekedy aj nad vôľu zákonodarcu. Táto požiadavka má svoj základ v samotnej Ústave SR, ktorá v čl. 144 ods. 1 sudcom pri rozhodovaní nepredpisuje len viazanosť zákonom ako kvalifikovaným výsledkom realizácie vnútroštátnej zákonodarnej moci, ale aj viazanosť Ústavou SR i samotnou medzinárodnou zmluvou podľa článku 7 ods. 2 Ústavy SR. Ústavný súd SR zdôraznil, že povinnosťou slovenského vnútroštátneho súdu je nielen ústavne konformná, ale aj eurokonformná interpretácia zákonov. Fakt vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie je zásadným prelomom v procese kontinuálneho vývoja právneho poriadku i jeho interpretácie, pretože okrem vnútroštátneho zákonodarcu (ktorý vytvoril koncept materiálneho poňatia škody v čase, keď integráciu do EÚ nebolo možné ani len predpokladať) je doň oprávnený svoju vôľu presadzovať aj úniijný normotvorca. Smernice EÚ sú typické absenciou priamej uplatniteľnosti voči fyzickým osobám a právnickým osobám v jednotlivých členských štátoch (čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie). Štandardným prostriedkom dosahovania cieľa stanoveného smernicou je zmena právnej úpravy, ku ktorej pristúpi vnútroštátny zákonodarcu. Avšak pre prípad, že túto svoju povinnosť nespĺní, vyvinula rozhodovacia prax Súdneho dvora EÚ teóriu priameho účinku smerníc a nepriameho účinku smerníc. V tomto prípade priamy účinok dotknutých smerníc neprichádza do úvahy, a to vzhľadom na závery rozsudku Súdneho dvora vo veci Marshall (C-152/84). Možno v tomto prípade uvažovať len o nepriamom účinku smerníc s poukazom na rozhodnutie Súdneho dvora vo veci Marleasing SA (C-106/89), podľa ktorého pri aplikácii vnútroštátneho práva bez ohľadu na to, či aplikované ustanovenia boli schválené pred alebo po smernici, vnútroštátny súd povolaný na výklad vnútroštátneho práva je povinný interpretovať ho, nakoľko je to možné vo svetle dikcie (textu) a účelu smernice, aby sa dosiahol výsledok sledovaný smernicou, a tým zabezpečil súlad s tretím odsekom čl. 189 Zmluvy o založení EHS (čl. 288 ods. 3 Zmluvy o fungovaní EÚ). Nepriamy účinok smerníc Súdny dvor ešte konkrétnejšie objasnil vo veci Pfeiffer a ďalší (C-397/01 až 403/01). V kontexte rozhodnutia Súdneho dvora vo veci C-22/2012 Ústavný súd SR uviedol, že ak slovenský zákonodarcu do zákonného pojmu „škoda? použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení, a teda do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu v zmysle uvedeného zákona nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa vzhľadom na záväzný výklad zodpovedajúcich smerníc (v súčasnosti konsolidovaných smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES) o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti do rozporu so zámerom tvorcu úniijnej právnej regulácie identifikovaným Súdnym dvorom. Všeobecné súdy konajúce v sťažovateľovej veci boli preto povinné skúmať možnosť implementácie eurokonformného výkladu prostredníctvom tzv. nepriameho účinku relevantnej úniijnej regulácie. Okresný i krajský súd dospeli takto k záveru o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda? použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení. Ústavný súd tento ich záver nepovažuje za arbitrárny, ani inak ústavne neudržateľný. Ústavný súd SR poukázal na bod 58 odôvodnenia rozsudku Súdneho dvora, v ktorom SD konštatuje, že české i slovenské vnútroštátne hmotné právo zodpovednosti za škodu sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy, a to s ohľadom na skutočnosť, že zodpovednosť za nemajetkovú ujmu vznikla na základe dopravnej nehody a má občianskoprávnu povahu. Takto Súdny dvor odpovedal nepriamo na otázku, či slovenské vnútroštátne právo upravuje náhradu nemajetkovej ujmy na základe zodpovednosti poisteného za škodu. Zhrňujúco Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí konštatoval, že úlohou okresného súdu i krajského súdu pri rozhodovaní žalovaného sporu bolo jednoznačne ustáliť, či extenzívny výklad pojmu „škoda? použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení bude viesť k aplikácii práva contra legem, alebo či, naopak, zaužívané výkladové postupy a rešpektovanie súvislostí dotknutých právnych inštitútov a kategórií umožňuje zmysluplne zahrnúť pod zákonnú terminológiu aj nemajetkovú (imateriálnu) ujmu aprobovanú in abstracto v ustanoveniach Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Krajský súd i okresný súd sa priklonili k druhej z vymenovaných možností a Ústavný súd to nepovažuje za prejav svojvôle vedúcej k ústavnej neudržateľnosti. Ústavný súd ďalej doplnil, že nemá dôvod odchyliť sa od svojho meritórneho postoja vyjadrenom v predchádzajúcich uzneseniach odmietajúcich sťažnosti sťažovateľa (žalobcu obnovy konania) ako zjavne neopodstatnené, ani na podklade rozsudku Najvyššieho súdu SR z 31.03.2016 vo veci sp. zn. 3Cdo/301/2012. Doplnil, že Najvyšší súd SR v danom rozhodnutí viazaný položenými otázkami zásadného právneho významu nebol nútený urobiť záver, či pojmy použité v zákone o povinnom zmluvnom poistení sú interpretovateľné extenzívne s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania cieľov relevantných smerníc ako predpisov sekundárneho práva. Preto časť dôvodov Najvyššieho súdu SR je z hľadiska nepriameho účinku Smernice pomocou eurokonformného výkladu nepoužiteľná. Na toto rozhodnutie Ústavného súdu SR odkazuje i rozhodnutie Najvyššieho

súdu SR sp.zn. 7Cdo/170/2016 zo dňa 30.01.2018, čím možno považovať rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp.zn. 3Cdo/301/2012 zo dňa 31.03.2016, na ktoré sa odvoláva žalovaný v 2. rade, za prekonané. Nakoniec súd prvej inštancie uviedol, že občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na svojom zasadnutí dňa 9.10.2018 prijalo rozhodnutie č. 2 na uverejnenie v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR v znení právnej vety: Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. (Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2017 sp.zn. 6 MCdo 1/2016). Toto rozhodnutie bolo uverejnené v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR č. 8/2018 pod č. 61. Týmto treba považovať rozhodovacia prax dovolacieho súdu za ustálenú. K námietke žalovaného v 2. rade, že nie je povinný uplatnené nároky na náhradu nemajetkovej ujmy hradiť z titulu absencie priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou, súd uviedol, že žalobcovia sa v tomto spore domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do ich osobnostných práv podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, teda nie nárokov podľa § 444 a 446 Občianskeho zákonníka.

5. K samotnému uplatnenému právu na náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyň súd prvej inštancie uviedol, že protiprávnym konaním žalovaného 1/ došlo k neoprávnenému zásahu do práv žalobkyň na súkromie ako jedného z osobnostných práv fyzickej osoby, keď právo na súkromie zahŕňa aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami, keď súčasťou súkromného života je tiež život rodinný zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, a to bez ohľadu na to, či spolu trvale žijú alebo nie. V tomto prípade daný zásah predstavuje smrť matky a starej matky žalobkyň, pričom tu ide o zásah mimoriadne významný, veľmi hlboký, no predovšetkým nereparovateľný. Vzťahy medzi nebohú a žalobkyňami boli silné a intenzívne, tvorili fungujúce rodinné spoločenstvo s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami, pričom predmetná tragédia zasiahla do ich životov zásadným spôsobom a nenávratne tak pretrhla silné citové väzby, v dôsledku čoho stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať rodinný život so svojou matkou a starou matkou. Do dnešného dňa v dôsledku nečakanej smrti prežívajú pocity nervozity, úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku. Žalobkyne stratili možnosť viesť s nebohú súkromný život a od jej smrti sú ochudobnené o sféru prirodzených vzťahov s jedným z najbližších rodinných príslušníkov. Smrť matky, resp. starej matky žalobkyň bola náhla, nečakaná. Žalobkyne nemali možnosť sa so svojou matkou, resp. starou matkou rozlúčiť a byť s ňou v posledných chvíľach jej života. Bibiána S. zomrela vo veku 64 rokov. Jej zdravotný stav bol primeraný jej veku. Napriek tomu, že bola na starobnom dôchodku, bola vitálna, aktívna, optimistická a vždy pripravená pomôcť svojim najbližším - svojej matke i dcéram. Jej významná starostlivosť ako matky o žalobkyne 1/ a 2/ v čase ich detstva, neskôr rady a pomoc žalobkyňiam pri výchove ich detí, pri riešení rôznych životných situácií nasvedčujú tomu, že pre žalobkyne bola ich matka (stará matka) vzorom, radcom, osobou, na ktorú sa môžu v prípade potreby obrátiť. Aj po tom, čo sa žalobkyne 1/ (v roku 1999) a 2/ (v roku 1997) osamostatnili od svojich rodičov (ich otec už zomrel skôr) a založili si svoje rodiny, žalobkyne spolu s nebohú matkou tvorili plnohodnotne fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými citovými väzbami. Vzťahy medzi žalobkyňami a ich matkou, resp. starou matkou boli navzájom silné a intenzívne. Boli v dennodennom kontakte, keď nie v osobnom, tak telefonickom, v prípade žalobkyne 2/ v osobnom aj tak, že s matkou žili v poslednom období v spoločnej domácnosti. Vzájomné vzťahy medzi žalobkyňami a ich matkou, resp. starou matkou sa utužovali a prehlbovali rodinnými stretnutiami, rodinnými oslavami, spoločne strávenými Vianocami, výletmi, posedeniami. Pre žalobkyňu 1/ je predčasná smrť matky obrovským zármutkom, pociťuje hnev a zlosť. Matka jej chýba. Doteraz cíti smútok. Žalobkyňa 2/ bola na svoju matku citovo naviazaná. Ako dieťa trávila viac času s matkou ako s otcom, ktorý bol chorý a často hospitalizovaný. Smrťou matky sa jej svet rozsypal, matka jej chýba, nemá sa s kým poradiť ani dnes, keď jej vzťah s manželom nie je dobrý. Keď riešila problém, obracala sa na matku o radu a pýtala sa na jej názor. Matka bola vždy veselá a optimista, naopak, ona bola a je skôr tichej a utiahnutej povahy. Po smrti matky zostala dva týždne PN, často plakala, mala problémy s jedením. Začala popíjať, začala mať psychické problémy, ktoré dáva do súvisu so smrťou matky. Doteraz navštevuje denný stacionár a podrobuje sa kontrolám u psychiatra. Psychológa navštevuje od minulého roka. Tvrdenia žalobkyne 2/ potvrdzuje výpis zo zdravotnej dokumentácie (správa MUDr. Bakošovej). Žalobkyňa 3/ mala veľmi blízky vzťah k starej matke (babke). Babka ju v detstve varovala, chodievala s ňou na výlety, viedla ju k učeniu. Babke sa zdôverovala aj s tajomstvami, o ktorých nepovedala ani svojej matke, napríklad aj so svojimi láskami, bola jej „búťľavou vrbou“. Babka bola pre ňu druhou mamou. V dôsledku jej smrti neskončila dvojročné pomaturitné štúdium a vodičský kurz spravila až na druhýkrát. Babka jej chýba, chýba jej jej podpora,

opora v životných situáciách, ale najmä ako osoba, ktorá bola jej dôverníčkou. Doteraz pociťuje žiaľ a smútok. Po smrti babky zostalo v jej živote prázdne miesto. Žalobkyne si matku pripomínajú návštevou cintorína, zapálením sviečky. Miesto dopravnej nehody na ne vplýva veľmi stresujúco aj dnes. Z výsluchu žalobkyň a svedkov je zrejmé, že žalobkyne 1/ a 3/ spolu s nebohou matkou, resp. starou matku tvorili fungujúce a nerozlučné rodinné spoločenstvo, ktoré smrť nebohej výrazne negatívne zasiahlo a ovplyvnilo ich ďalšie fungovanie. Smrť matky, resp. starej matky zasiahla do života žalobkyň nečakane a tragicky zásadným spôsobom a nenávratne pretrhla dovtedajšie silné citové väzby. Žalobkyne stratili možnosť realizácie a ďalšieho rozvoja rodinného života so svojou matkou a sú o citový vzťah k matke ochudobnené. Konanie, ktoré spôsobilo násilné pretrhnutie týchto väzieb stratou člena rodiny, je konaním nesúcim znaky neoprávneného zásahu do chránených osobnostných práv pozostalých členov rodiny. Za týchto pozostalých členov rodiny treba považovať aj plnoleté dcéry a vnučku (žalobkyne) zomrelej za situácie, že konanie spôsobilo násilné pretrhnutie citových, morálnych a sociálnych väzieb stratou ich matky a starej matky. K výške priznanej náhrady nemajetkovej ujmy súd uviedol, že v zmysle § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sú právnymi prostriedkami ochrany osobnosti najmä upustenie od neoprávnených zásahov, odstránenie následkov takýchto zásahov a primerané zadosťučinenie. Ak by sa však morálne zadosťučinenie podľa toto ustanovenia nezdalo postačujúce, najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má dotknutá fyzická osoba právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Z objektívneho pohľadu strata jedného z členov tohto spoločenstva je neodčiniteľnou ujmom, ktorá postihuje zostávajúcich členov. Potom náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka aj pri vedomí neodčiniteľnosti zásahu je adekvátnym prostriedkom ochrany vo vzťahu k nemu. Takýto zásah do rodinného života (strata jedného člena rodiny v dôsledku jeho náhleho neočakávaného úmrtia) musí byť považovaný za veľmi intenzívny zásah do súkromia a pri určení peňažnej náhrady sa prihliada na nenapraviteľný následok. Žiadna forma morálneho zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka by nepostačovala na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na strane žalobkyň 1/ až 3/, ktorých právo na ochranu osobnosti bolo porušené zásahom s neodstrániteľnými následkami. Aj napriek tomu, že žalobkyne 1/ a 2/ boli plnoletými dcérami zomrelej G. S. a neboli od nej finančne závislé, predčasná, náhla a nečakaná smrť hlboko a významne zasiahla do ich života, a to za situácie, že napriek tomu, že mali vlastné rodiny a žili oddelene, tvorili so svojimi rodinami spolu s matkou fungujúce harmonické rodinné spoločenstvo so silnými a intenzívnymi vzťahmi. Žalobkyne 1/ a 2/ boli v dennom kontakte s matkou, keď nie v osobnom, tak v telefonickom. Navzájom sa intenzívne stretávali, pomáhali si, boli na seba naviazané. Matka bola pre ne oporou, radcom, vnášala do ich života optimizmus. Strata matky zanechala v oboch obrovskú duševnú ujmu, s ktorou sa ani po rokoch nedokážu vyrovnáť. Vzhľadom na vek zomrelej G. S. (64 rokov) bola tu perspektíva ďalšieho trvania ich harmonického fungovania. Žalobkyne stratili predčasne svoju matku vo svojich 42, resp. 38 rokoch. Žalobkyňa 3/ je vnučkou zomrelej G. S.. Vekový rozdiel medzi ňou a starou matkou bol v čase smrti starej matky 44 rokov. Aj keď ide v tomto prípade o dvojgeneračný vekový rozdiel, v konaní bolo preukázané, že vzťah medzi ňou a starou matkou bol veľmi intenzívny, založený na tom, že žalobkyňa 3/ bola prvým vnúčaťom G. S., že stará matka sa starala o žalobkyňu už v útlom detstve. Tento vzťah bol tak blízky, že žalobkyňa 3/ brala svoju „babku“ ako druhú matku, ktorej sa zdôverovala v osobných a intímnych veciach, o ktorých nehovorila ani svojej matke. Aj žalobkyňa 3/ bola účastníka rodinných stretnutí v širšej rodine svojej starej matky. Zo šoku straty starej matky sa spamätáva dodnes. Súd ešte dodal, že zo strany žalovaných nebolo preukázané iné a nebola ani spochybňovaná pravdivosť tvrdení žalobkyň týkajúca sa týchto rodinných vzťahov. Keďže výška nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je v ustanovení § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka upravená konkrétnou sumou, je predmetom voľnej úvahy súdu, ktorý musí pri jej stanovení prihliadať na závažnosť vzniknutej ujmy (čím závažnejšia je čo do svojej intenzity i svojho trvania, tým vyššia by mala byť aj čiastka peňažného zadosťučinenia) a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (musia byť zisťované okolnosti nielen na strane pôvodcu zásahu, ale aj na strane postihnutej osoby). V konaní nebolo sporné, že matka, resp. stará matka žalobkyň zomrela v dôsledku dopravnej nehody dňa 24.3.2015, pričom k tejto nehode došlo tak, že žalovaný 1/ po tom, čo požil alkoholické nápoje, z dôvodu ich požitia nezvládol riadenie, prešiel do protismeru, kde zišiel do priekopy a narazil do stromového porastu a kovových stĺpov. Aj keď rozhodujúcim pre určenie konkrétnej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v kontexte úpravy výšky náhrady podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka je zvažovanie individuálnych okolností každého prípadu, určitým východiskom pre jej určenie môže byť právna úprava mimo Občianskeho zákonníka upravujúca nároky náhrad nemajetkovej ujmy pozostalých pri úmrtí osoby a tiež súdna prax. Napríklad zákon č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení upravuje jednorazové odškodnenie, ktoré má povahu náhrady majetkovej ujmy pozostalých. Výška

tohto nároku (ak poškodený zomrel v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania) bola v roku 2015 (v čase úmrtia matky, resp. starej matky žalobkyní) v prípade manžela, manželky vo výške 52.213,90 eur a v prípade nezaopatreného dieťaťa vo výške 26.107,10 eur. Podľa prílohy č. 1 k zákonu č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, položka 255. za Vážne duševné poruchy vzniknuté pôsobením otrasných zážitkov alebo iných nepriaznivých psychologických činiteľov a tiesnivých situácií (overené príslušným psychiatrickým pracoviskom) tento zákon priznáva bodové ohodnotenie od 260 do 1.300 bodov, teda náhradu v rozmedzí od 4 284,80,- eur do 21.424,- eur pri hodnote 1 bodu v sume 16,48 eur (Opatrenie Ministerstva zdravotníctva SR č. 15/2014). Ako interpretačné východisko je použiteľná aj česká právna úprava, ktorá v ustanovení § 444 ods. 3 Občianskeho zákoníka platnom do 31.12.2013 upravovala popri náhradách majetkových škôd aj jednorazové odškodnenie pozostalých, a to vo výške 240.000 Kč pre manžela, deti a rodičov, 175.000 Kč pre súrodenca, s výnimočnou prípustnosťou súčasného nároku aj podľa práva na ochranu osobnosti. Podľa zákona č. 206/2015 Z.z. o odškodňovaní obetí poškodených násilnými trestnými činmi v prípade smrti spôsobenej násilným úmyselným trestným činom prináleží priamym pozostalým odškodnenie vo výške 50-násobku minimálnej mzdy (v roku 2015 bola minimálna mzda 380 eur, potom 50-násobok tejto sumy je 19.000 eur), a to spoločne pre všetkých poškodených t.j. súčet odškodnenia nemôže presiahnuť túto sumu, ak obeťou je príbuzný v priamom rade. Súdna prax v Slovenskej republike je v prípadoch priznávania nemajetkovej ujmy blízkym osobám nejednotná. Napríklad rozsudok Okresného súdu Brezno vo veci sp.zn. 2C/61/2010 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 12Co/465/2014 zo dňa 30.7.2015: o.i. plnoletému dieťaťu bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 33.500 eur na základe usmrtenia manžela/otca pri dopravnej nehode, rozsudok Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom vo veci sp.zn. 10C/149/2012 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 5Co/133/2016 zo dňa 15.3.2017: plnoletým dcéram bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 30.000 eur na základe usmrtenia oboch rodičov pri dopravnej nehode, rozsudok Okresného súdu Bánovce nad Bebravou vo veci sp.zn. 5C/63/2011 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 6Co/80/2017 zo dňa 30.5.2017: o.i. plnoletým dcéram vo veku 25 a 18 rokov bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 26.000 eur na základe usmrtenia matky pri dopravnej nehode, rozsudok Okresného súdu Poprad vo veci sp.zn. 9C/45/2011 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp.zn. 21Co/137/2017 zo dňa 12.6.2018: o.i. plnoletým synom (majúcimi už vlastnú rodinu) bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 20.000 eur na základe usmrtenia manžela/otca pri dopravnej nehode, rozsudok Okresného súdu Zvolen vo veci sp.zn. 9C/174/2015 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 14Co/19/2017 zo dňa 24.4.2018: o.i. plnoletému synovi (majúcemu už vlastnú rodinu) bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 17.000 eur a plnoletej dcére (majúcej už vlastnú rodinu) suma 20.000 eur na základe usmrtenia manžela/otca pri dopravnej nehode; naopak rozsudok Okresného súdu Rožňava vo veci sp.zn. 9C/131/2014 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 6Co/148/2018 zo dňa 4.12.2018: o.i. plnoletým deťom VŠ študentom bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 5.000 eur na základe usmrtenia matky/manžela pri dopravnej nehode, rozsudok Okresného súdu Nitra vo veci sp.zn. 14C/23/2015 zo dňa 19.10.2016: plnoletým dcéram (majúcim vlastné rodiny) bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 7.000 eur na základe usmrtenia matky pri dopravnej nehode, rozsudok Okresného súdu Bratislava II. vo veci sp.zn. 7C/58/2014 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp.zn. 9Co/341/2015 zo dňa 26.10.2017: o.i. plnoletému synovi vo veku 25 rokov bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 7.500 eur na základe usmrtenia matky/manželky pri dopravnej nehode, rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda vo veci sp.zn. 16C/627/2015 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp.zn. 25Co/214/2016 zo dňa 12.4.2017: o.i. plnoletému synovi spoluzijúcemu v spoločnej domácnosti bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 9.000 eur a plnoletému synovi nespolužijúcemu v spoločnej domácnosti bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 5.000 eur na základe usmrtenia otca/manžela pri dopravnej nehode, rozsudok Okresného súdu Trnava vo veci sp.zn. 8C/21/2014 potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp.zn. 23Co/337/2016 zo dňa 28.11.2016: o.i. plnoletým synom nespolužijúcim v spoločnej domácnosti bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške po 7.500 eur na základe usmrtenia otca/manžela pri dopravnej nehode. Výška náhrady nemajetkovej ujmy plnoletého dieťaťa pri úmrtí rodiča bola súdmi priznávaná (nielen vo vyššie uvedených rozhodnutiach) v rozpätí od 4.500 eur po 33.500 eur. Žalobcami označené rozsudky súdov pre porovnanie priznanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy sú: rozsudok Okresného súdu Trnava sp.zn. 19C/96/2012 (nesprávna zdravotná starostlivosť rodičke po pôrode, pozostalí: manžel, 4-ročná dcéra a novonarodený syn; rozsudok OS bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp.zn. 10Co/909/2015 zo dňa 20.4.2016; manželovi priznaná suma 100.000 eur), rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 5Co/211/2016 zo dňa 9.3.2017 (dopravná nehoda, pozostalí: rodičia, sestra žijúca s

nebohým synom/bratom v spoločnej domácnosti, rodičom priznaná suma po 30.000 eur, sestre 15.000 eur), rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 6Co/810/2014 zo dňa 7.7.2015 (dopravná nehoda s alkoholom u vodiča, pozostalí: 40 ročný manžel a dve mal. deti; priznané sumy manželovi 70.000 eur a dvom mal. deťom po 100.000 eur), rozsudok Krajského súdu v Trenčíne sp.zn. 4Co/658/2014 zo dňa 21.5.2015 (dopravná nehoda, pozostalý: manžel, kumulácia nárokov podľa § 15 a §§ 11 až 13 OZ; manželovi priznaná suma 50.000 eur), rozsudok Krajského súdu v Žiline sp.zn. 7Co/578/2014 zo dňa 9.9.2015 (dopravná nehoda, pozostalý: manžel, pri DN zomreli manželka, mal. syn a plnoletá dcéra; manželovi priznaná suma 45.000 eur), rozsudok Krajského súdu v Trnave sp.zn. 24Co/368/2015 zo dňa 1.7.2015 (dopravná nehoda, pozostalý: manžel, 42 ročné manželstvo; manželovi priznaná suma 40.000 eur), rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 12Co/465/2014 zo dňa 30.7.2015 (súd ho uvádza vyššie; dopravná nehoda - rýchlosť v obci 108km/hod., pozostalí: manželka, plnoleté a mal. dieťa, manželke a dvom deťom priznané sumy po 33.500 eur).

6. V prejednávanej veci je nesporné, že neoprávneným zásahom, za ktorý zodpovedá žalovaný 1/, bola narušená celistvosť rodiny žalobkýň, bolo zasiahnuté do ich rodinného a súkromného života, pričom následky tohto zásahu sú trvalé a nezvratiteľné. Smrť blízkej osoby je pre pozostalých traumatizujúca udalosť. Každý človek je jedinečná a neopakovateľná bytosť. Hodnota ľudského života je nevyčísliteľná v peniazoch. Účelom nemajetkovej ujmy je zmierniť duševnú bolesť. Vzhľadom na závažnosť vzniknutej ujmy (smrť matky, resp. starej matky ako blízkej osoby je intenzívnym a nereparovateľným, nezvratným zásahom) a na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva (dopravná nehoda spôsobená výlučne žalovaným 1/ pod vplyvom alkoholu), na atribút primeranosti v záujme dosiahnutia účelu kompenzácie, na okolnosti správania sa žalovaného v 1. rade v tom, že svoj čin síce oľutoval, ale žalobkyniam sa osobne neospravedlnil, ale (okrem zákonných kritérií rozsahu náhrady) aj na princíp právnej istoty (právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takejto ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo - čl. 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok - ďalej len „CSP“), súd uzavrel, že požiadavke primeranej náhrady nemajetkovej ujmy v danom prípade zodpovedá suma po 12.000 eur pre žalobkyne 1/ a 2/ a suma 4.000 eur pre žalobkyňu 3/. Ak žalobkyne žiadali priznať viac ako bolo súdom priznané, súd žalobu čo do zvyšku zamietol.

7. O povinnosti žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť súdny poplatok súd rozhodol podľa § 2 ods. 2 zákona veta prvá zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení účinnom do 31.1.2017. Žalobkyne sú v tomto konaní osobne oslobodené od súdneho poplatku podľa § 4 ods. 2 písm. j) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení účinnom do 31.1.2017 ako žalobcovia v konaní o náhradu škody alebo nemajetkovej ujmy, ktoré im boli spôsobené trestným činom. Súdny poplatok bol vypočítaný podľa položky 7b písm. b) Sadzobníka súdnych poplatkov, ktorý tvorí prílohu uvedeného zákona. Jeho výška je 66 eur a 3 % z výšky uplatnenej z nemajetkovej ujmy. V danej veci si žalobkyne uplatnili nemajetkovú ujmu vo výške 70.000 eur (2 krát po 30.000 eur a 1 krát po 10.000 eur), úspešné boli v sume 28.000 eur, teda v rozsahu 40% a neúspešné v rozsahu 60%, preto žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť súdny poplatok zo žaloby podľa pomeru ich neúspechu vo veci, t.j. vo výške 40% súdneho poplatku, teda v sume 3 krát 66 eur (198 eur) + 3% zo žalovanej sumy (2.100 eur), čo je spolu 2.298 eur, z toho 40%, teda zaokrúhlene sumu 919 eur. Poplatková povinnosť žalovaných je spoločná a nerozdielna podľa § 2 ods. 3 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch.

8. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu ako je tomu v tomto prípade pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy súdom podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku a nemožno ho preto zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku konania na základe úvahy súdu. Žalobca má v takom prípade právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy, nie zo sumy žalovanej. Priznanie plnej náhrady trov konania z prisúdenej sumy je odôvodnené interpretáciou pojmom úspech vo veci, keďže ten sa musí skúmať čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. V zmysle vyššie uvedeného si žalobkyne v tomto spore uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch celkom vo výške 70.000 eur, súd rozhodol o povinnosti žalovaných zaplatiť im spolu 28.000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Žalobkyne mali v tomto spore vo veci nároku na ochranu osobnosti vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorého výška závisela od úvahy súdu, čo do právneho základu plný

úspech a v zmysle zásady úspechu im vo vzťahu k žalovaným 1/ a 2/ patrí plná náhrada trov konania počítaných z výšky prisúdenej sumy.

9. Proti tomuto rozsudku podali včas odvolanie žalovaní 1/ a 2/.

10. Žalovaný 1/ vo svojom odvolaní uviedol, že v trestnom konaní priznal vinu a spáchanie skutku oľutoval. Nespochybňuje, že cíti zodpovednosť za smrť matky, resp. starej matky žalobkyní a ani nárok žalobkyní na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch ale priznané náhrady sú pre neho likvidačné a to s ohľadom na jeho zdravotný stav, sociálne postavenie a majetkové pomery. Nie je ani doposiaľ spôsobilý uhradiť náhradu škody 2.597,23 eur, na náhradu ktorej sa zaviazal v trestnom rozsudku. Navrhuje preto žalobu proti svojej osobe zamietnuť a to aj s poukazom na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého nesmie výkon práv a povinností z občianskoprávných vzťahov bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Tiež podľa čl. 6 ods. 2 CSP musí súd zohľadniť špecifické potreby strán sporu vyplývajúce z ich zdravotného stavu a sociálneho postavenia. Ďalej žalovaný poukázal na to, že v čase dopravnej nehody mal uzatvorenú zmluvu o poistení zodpovednosti za škodu so žalovaným 2/. Považuje preto za spravodlivé, aby náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyniam zaplatil žalovaný 2/. Vzhľadom na to, že súd prvej inštancie poukázal vo svojom rozhodnutí na viaceré smernice Európskej únie, môže byť na mieste predloženie určitej predbežnej otázky. Poukázal aj na svoje zdravotné a sociálne pomery ako aj svoju nemajetnosť, čo sú podľa neho dôvody pre to, aby podľa § 257 CSP nebol zaviazaný na náhradu trov konania žalobkyniam.

11. Cestou svojho právneho zástupcu potom žalovaný 1/ uviedol, že súdom prvej inštancie priznané sumy nemajetkovej ujmy považuje za neprimerane vysoké a pre neho likvidačné. Smrť matky, resp. starej matky žalobkyní ho veľmi mrzí, v trestnom konaní vzal svoje odvolanie proti odsudzujúcemu rozsudku súdu späť a v súčasnosti si vykonáva nepodmienečný trest odňatia slobody. Aj tento trest môže byť pre žalobkyne považovaný za určitú satisfakciu. Nakoniec žalovaný 1/ uviedol, že súd prvej inštancie podľa neho riadne neodôvodnil výšku priznaných náhrad nemajetkovej ujmy. Žalobkyne tiež nepreukázali svoje tvrdenia, že smrť matky im, najmä žalobkyni 2/, spôsobila vážne zdravotné problémy. Vzhľadom na uvedené navrhol žalovaný 1/, aby odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok tak, že náhradu nemajetkovej ujmy ako aj náhradu trov konania zaplatí žalobkyniam len žalovaný 2/, ktorý tiež sám zaplatí súdny poplatok z podanej žaloby, prípadne aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

12. Žalovaný 2/ vo svojom odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie uviedol, že napadnutý rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, a to ako v otázke pasívnej legitímácie žalovaného 2/, ako aj v otázke možného a dovoleného súdneho dotvárania práva extenzívnym výkladom vnútroštátnych zákonných ustanovení. Súd sa vôbec nezaoberal a nevysporiadal s relevantnou právnou argumentáciou žalovaného 2/ v otázke absencie priamej príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou ako takou a zásahom do osobnostných práv žalobkyne v kontexte zákona o povinnom zmluvnom poistení a povinnosti žalovaného 2/ takéto nároky plniť. Napadnutý rozsudok je aj zaťažený vadou nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti, a to v časti priznávania nemajetkovej ujmy. Žalovaný 2/ uviedol, že aj v prípade teoretického akceptovania premisy, že pod škodu na zdraví je možné extenzívnym výkladom zahŕňať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, je potom žalovaný 2/ priamo zo zákona o povinnom zmluvnom poistení oslobodený od povinnosti plniť za poisteného škodu (nemajetkovú ujmu) pri absencii priamej príčinnej súvislosti s poistnou udalosťou. Prvoinštančný súd rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, na ktoré v konaní poukazoval žalovaný 2/ ignoroval, a to s poukazom na motorové smernice Európskej únie, rozsudok Európskeho súdneho dvora a nemeritórne uznesenia ústavného súdu. Žalovaný 2/ má za to, že v zmysle súčasne platnej a účinnej úpravy rozsahu krytia zákona o povinnom zmluvnom poistení, bez jeho akejkoľvek relevantnej novelizácie v rozhodnej časti od roku 2001, pri opakovanom konštatovaní Najvyšším súdom SR o nemožnosti zahŕňať pod pojem škody na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení aj nemajetkovú ujmu podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, žalovaný 2/ nie je v takýchto konaniach pasívne vecne legitimovaný. Vo veci bola nesprávne právne posúdená námietka žalovaného 2/ ohľadom absencie priamej príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou a zásahom do osobnostných práv žalobkyní, kde túto žalovaný 2/ považuje len za sprostredkovanú a zakladajúcu výluku z povinnosti plniť za poisteného podľa § 5 ods. 1 písm. h) zákona o povinnom zmluvnom poistení. Vzhľadom na skutočnosť, že poistnou udalosťou je dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobkyní nastal až sprostredkované v dôsledku jej reakcie na následky dopravnej nehody, neexistuje vo vzťahu k nemajetkovej ujme žalobkyní priama príčina

súvislosť s poisťnou udalosťou ako takou v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení. Ak sa by pripustilo, že pod pojem škody na zdraví podľa zákona o PZP by bolo možné subsumovať aj nemajetkovú ujmu pozostalých, ako v rozhodnutí prezumuje súd, bolo by nevyhnutné dôsledne sa zaoberať atribútmi vzniku zodpovednosti za škodu, t.j. protiprávnosťou konania, vznikom škody v dôsledku protiprávneho konania a príčinnou súvislosťou medzi nimi, v kontexte zákona o PZP. Na základe uvedeného žiadal odvolací súd, aby napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu žalobcov voči nemu zamietne.

13. K odvolaniam žalovaných sa vyjadrili žalobkyne, ktoré navrhli napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

14. K odvolaniu žalovaného 1/ žalobkyne konkrétne uviedli, že podľa nich súd prvej inštancie v danej veci pri určení výšky nemajetkovej ujmy rozhodnutie dostatočne odôvodnil a uviedol skutočnosti, ktoré ho viedli k priznaniu konkrétnej výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Prvostupňový súd v odôvodnení rozhodnutia sa zaoberal intenzitou (závažnosťou) zásahu do života žalobcov, keď v bode 46. uviedol, že: "Smrť matky, resp. starej matky zasiahla do života žalobkyň nečakane a tragicky zásadným spôsobom a nenávratne pretrhla dovtedajšie silné citové väzby." Žalobcovia boli osobami blízkymi v priamom rade. Priznaná nemajetková ujma nemá za cieľ nahradiť vzniknutú ujmu (nevyčísľuje cenu ľudského života), ale má za cieľ zmierniť nepriaznivé následky na poškodených (sekundárny nárok poškodenej osoby), čo priznaná výška nemajetkovej ujmy odzrkadľuje. Odsúdenie za trestný čin nie je zadostučinením pre pozostalých, keďže zadostučinením v zmysle § 13 Občianskeho zákonníka môže byť iba konanie/ plnenie zo strany samotného žalovaného 1/ voči žalobkyniam, nie výkon verejnej moci, ktoré je prejavom trestnej politiky štátu a smeruje k uloženiu trestu za konanie štátom označené ako trestné. Odsúdenie žalovaného 1/, ani jeho majetková situácia nie je okolnosťou, za trvania ktorej došlo k porušeniu práva žalobkyň na rodinný život s nebohcou, a preto neexistuje dôvod, prečo by mala byť predmetom skúmania, a to obzvlášť v prípade, keď nároky plynúce z prevádzky motorových vozidiel sú kryté povinným zmluvným poistením práve z dôvodu, aby mohli byť uhradené poškodným v celom rozsahu. Úhrada priznanej nemajetkovej ujmy teda nikdy nemôže byť pre žalovaného 1/ likvidačná, keďže aj v prípade, ak by ju uhradil sám, má nárok požadovať túto sumu od žalovaného 2/, a to v celom rozsahu, keďže tento bol účastníkom tohto súdneho konania. Ak sú dané dôvody na krátenie poisťného plnenia z kvalifikovaných dôvodov uvedených v zákone č. 381/2001 Z.z. (vplyv návykovej látky) je to len z dôvodu nedbalosti samotného žalovaného 1/. Súd v konaní bez pochybností zistil, že vzťah žalobkyň s ich nebohcou matkou, resp. starou mamou bol veľmi harmonický a intenzívny, a mal perspektívu ďalšieho dlhodobého fungovania. Žalovaní nijakým spôsobom nespochybnili tieto skutočnosti. Podstatným je taktiež fakt, že k smrti matky žalobcov prišlo neoprávnené, a to náhlým a nečakaným spôsobom, keďže zdravotný stav matky bol primeraný k jej veku, liečila sa na cukrovku, avšak v ochorení bola stabilizovaná. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy je dôležité posudzovať okolnosti správania obvineného, ktorý porušil elementárnu zákonnú povinnosť a skutok spáchal v stave vylučujúcom spôsobilosť viesť osobné motorové vozidlo (žalovaný 1/ bol pod vplyvom alkoholu), navyše hoci žalovaný 1/ oľutoval v trestnom konaní (z dôvodu pričítania si poľahčujúcej okolnosti) svoje konanie žiadnym spôsobom sa žalobcom priamo neospravedlnil (či už ústne alebo písomne). Čo sa týka konkrétnej výšky súm nemajetkovej ujmy súd by mal rozhodovať v zmysle princípu právnej istoty v podobných veciach obdobne. Z toho dôvodu žalobcovia poukázali na viaceré rozhodnutia súdov Slovenskej republiky, ktorými boli priznané náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv. Tiež dali do pozornosti zákon o sociálnom poistení podľa, ktorého pri úmrtí v dôsledku pracovného úrazu (objektívna zodpovednosť) priznáva blízkym osobám sumu pre všetkých poškodených maximálne vo výške 53.503,20 eur. V prípade, že ide o vraždu blízkej osoby má poškodený možnosť uplatniť si voči štátu nárok na odškodnenie vo výške 50-násobku minimálnej mzdy. Súd prvej inštancie zisťoval intenzitu zásahu do práva na súkromie žalobkyň prostredníctvom jednotlivých výsluchov žalobkyň, svedkov a listinných dôkaz, a taktiež zbral do úvahy skutočnosť, že uvedený zásah má nenapraviteľný následok. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu nevyplýva, že by súd ako okolnosť pre určení výšky nemajetkovej ujmy pre žalobkyňu 2/ zohľadňoval, ako „extra okolnosť oproti ostatným žalobkyniam“ skutočnosť, že žalobkyňa 2/ mala po smrti matky zdravotné problémy. Z tohto dôvodu sú ohľadne tejto skutočnosti odvolacie tvrdenia žalovaného 1/ irelevantné, keď na uvedenú okolnosť súd v konaní pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy ani neprihliadal.

15. K odvolaniu žalovaného 2/ žalobkyne uviedli, že pokiaľ ide o priamu príčinnú súvislosť medzi dopravnou nehodou a nemajetkovou ujmov žalobkyň, žalobkyne sa v tomto spore domáhajú náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do ich osobnostných práv podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, teda nie nárokov podľa § 444 a 447 Občianskeho zákonníka, ako tomu

bolo v súdnom konaní, z ktorého rozhodnutie prezentoval žalovaný 2/. Z uvedeného dôvodu považujú argumentáciu žalovaného 2/ za nesprávnu, ktorú nie je možné aplikovať na tento spor. V prípade žalobcov prišlo v príčinnej súvislosti so zavineným protiprávnym konaním žalovaného 1/ (vedenie motorového vozidla pod vplyvom alkoholu a následne spôsobenie dopravnej nehody) k priamemu neoprávnenému zásahu do práva žalobkyň na súkromie a rodinný život s ich matkou a starou matkou. Poistnou udalosťou v zmysle § 2 písm. i) zákona č. 381/2001 Z.z. zakladajúcou vznik povinnosti žalovaného 2/ nahradiť vzniknutú nemajetkovú ujmu žalobkyň za žalovaného 1/, je spôsobenie náhleho a neoprávneného prerušenia rodinných väzieb žalobkyň s ich matkou a starou matkou v dôsledku prevádzky motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve. V konaní bolo bez pochybností zistené, že k prerušeniu týchto rodinných väzieb došlo v dôsledku prevádzky motorového vozidla. Nebyť prevádzky tohto poisteného motorového vozidla v danom mieste a čase, k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyň by nedošlo (*conditio sine qua non*), t.j. predmetný následok by v tento deň a týmto spôsobom nenastal. Snaha žalovaného 2/ o nájdenie inej príčiny pretrhnutia rodinných väzieb v danej veci ako prevádzky motorového vozidla je zjavne cynická a odstrihnutá od súdnej praxe, ktorá dlhodobo bez vážnejších problémov za príčinu pretrhnutia rodinných väzieb považuje v obdobných veciach prevádzku motorového vozidla, resp. osobitnú povahu prevádzky motorového vozidla ako prejavu pôsobenia síl a váhy vozidla na pasažierov a to v dôsledku zlyhania vodiča motorového vozidla. Žalovaný 1/ tým, že viedol motorové vozidlo, ktoré zapríčinilo dopravnú nehodu (neoprávnené konanie) a spôsobil prevádzkou tohto motorového vozidla prerušenie rodinných väzieb žalobkyň s ich matkou a starou matkou. Nemožno preto nárok žalobkyň na ochranu osobnosti stotožňovať s náhradou škody v zmysle § 444 a 447 Občianskeho zákonníka, ktorej by sa mohla domáhať matka, stará matka žalobcov, v prípade, ak by jej dopravná nehoda nespôsobila zranenia nezlučiteľné zo životom, ale poškodenie zdravia. Je evidentné, že v prípade spôsobenia viacerých následkov viacerým osobám, ako tomu bolo v tomto prípade, ktoré boli spôsobené v príčinnej súvislosti s konaním škodcu (žalovaného 1/), tento zodpovedá, za každú jednu vzniknutú škodu osobám poškodeným jeho neoprávneným konaním. Pričom pojem škoda, v zmysle eurokonformného výkladu ako aj rozsudku Najvyššieho súdu SR z 31.07.2017 sp. zn. 6MCdo/1/2016, v sebe zahŕňa na účely zákona 381/2001 Z.z. aj nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody, ktorá bola spôsobená v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla.

16. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací vec preskúmal podľa § 370 a § 380 ods. 1 CSP v rozsahu a z dôvodov odvolaní žalovaných 1/ a 2/, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP.

17. Preskúmaním veci samej z dôvodov uvádzaných v odvolaní žalovaných dospel odvolací súd k záveru, že súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov účastníkov vyplynuli, neopomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo, výsledok hodnotenia dôkazov zodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z § 191 CSP. Pri rozhodovaní súd prvej inštancie použil správny právny predpis, správne ho vyložil a na daný skutkový stav ho aj správne aplikoval. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie je jasné, výstižné a presvedčivé, a zodpovedá kritériám stanoveným v § 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovými i právnymi závermi súdu prvej inštancie, z tohto dôvodu si odvolací súd aj osvojil dôvody napadnutého rozsudku a v celom rozsahu na ne poukazuje v zmysle § 387 ods. 2 CSP.

18. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného 2/ v spore, tu celkom postačuje poukázať na obsiahle a podrobné odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie s tým, že v tejto otázke sú ďalšie polemiky zbytočné s ohľadom na publikovanie rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6MCdo/1/2016 z 31. júla 2017 v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 s právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“.

19. Čo sa týka odvolacej námietky žalovaného 2/ o absencii priamej príčinnej súvislosti medzi poistnou udalosťou a nemajetkovou ujmu žalobkyň a z toho vyplývajúcej výluky z povinnosti žalovaného 2/ plniť za poisteného podľa § 5 ods. 1 písm. h) zákona o povinnom zmluvnom poistení, ani táto odvolacia námietka nie je podľa odvolacieho súdu dôvodná. Žalovaný 2/ na podporu svojich odvolacích tvrdení

poukazuje na súdne rozhodnutia, ktoré sa týkajú náhrady škody na zdraví, resp. otázky priamej alebo sprostredkovanej príčinnej súvislosti medzi protiprávnym konaním a vznikom škody na zdraví. Treba zdôrazniť, že žalobkyne si v konaní neuplatňujú nároky na náhradu škody na zdraví, ktorá by u nich bola vyvolaná úmrtím blízkej osoby, kedy by bolo prijateľné tvrdenie žalovaného 2/, že ide o zásah sprostredkovaný. Ony sa domáhajú nárokov za neoprávnený zásah do svojich osobnostných práv. Ich nemajetková ujma vzniknutá neoprávneným zásahom do osobnostných práv nie je škodou, aj keď sa v zmysle vyššie uvedeného rozhodnutia najvyššieho súdu pri extenzívnom výklade pojmu škoda v zákone o povinnom zmluvnom poistení za škodu na účely tohto zákona považuje. Vo svojej podstate je to však stále nemajetková ujma, ktorej náhrada patrí pozostalým (po blízkej osobe, usmrtenej pri dopravnej nehode v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla) z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv, spočívajúci v zásahu do ich práva na súkromný a rodinný život. Predpokladmi vzniku nároku na náhradu takejto nemajetkovej ujmy za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti sú jednak existencia ujmy (spočívajúca v zásahu do práv žalobkýň na súkromný a rodinný život), porušenie právnej povinnosti, resp. protiprávny úkon (spočívajúci v konaní tretej osoby zodpovednej za narušenie osobnostných práv žalobkýň), príčinná súvislosť medzi touto ujmom a protiprávnym konaním.

20. V tejto súvislosti je nutné poukázať na samotné odôvodnenie napadnutého rozsudku, z ktorého je zrejmé, že súd prvej inštancie sa zaoberal predpokladmi vzniku nároku žalobkýň, keď vykonaným dokazovaním zistil, že žalovaný 1/ pod vplyvom alkoholu spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej zomrela matka, resp. stará matka žalobkýň, teda spáchal prečin usmrtenia, za čo bol rozsudkom súdu odsúdený / bod 7. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie/, zistil rodinné a vzájomné citové vzťahy medzi usmrtenou a žalobkýňami ako aj následky usmrtenia matky, resp. starej matky žalobkýň na súkromný a rodinný život žalobkýň /bod 8., 10. až 15. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie/ a po ich posúdení podľa relevantných ustanovení právnych predpisov uzavrel, že smrťou matky, resp. starej matky žalobkýň v dôsledku zavineného protiprávneho konania žalovaného 1/ došlo k zásahu do práva na ochranu súkromia a rodinného života žalobkýň.

21. Na odvolacie námietky žalovaného 1/, že tento má zlý zdravotný stav, je nemajetný, má zlé sociálne postavenie a za svoje konanie si odpykáva trest odňatia slobody, odvolací súd uvádza, že uvedené skutočnosti nemajú vplyv na povinnosť žalovaného 1/ nahradiť žalobkyniam nemajetkovú ujmu v peniazoch ani na výšku tejto náhrady. Náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch ako jedna z foriem satisfakcie za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby, patrí medzi nároky kryté poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení. Poškodený, tu žalobkyne ako osoby, do ktorých osobnostných práv bolo neoprávnené zasiahnuté, má neobmedzený priamy nárok na plnenie voči poisťiteľovi a môže priamo od neho požadovať náhradu škody. Zároveň si môže uplatňovať náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla aj od poisteného škodcu /rozumej pôvodcu neoprávneného zásahu/-tu žalovaného 1/. Môže svoj nárok uplatniť buď samostatne voči každému alebo spoločne žiadať plnenie aj proti poisťiteľovi aj proti škodcovi, pričom plnenie môže dostať len raz. Pokiaľ si žalobkyne uplatňujú nárok voči obojm týmto subjektom, ich vzájomný vzťah je taký, že v tom rozsahu, v akom plnil veriteľovi jeden z nich, zaniká dlh a tým aj povinnosť druhého. Majú postavenie samostatných spoločníkov, nevzniká medzi nimi pasívna solidarita a jedným rozhodnutím môže byť každý z nich zaviazaný na splnenie celého dlhu veriteľovi, avšak vo výroku rozhodnutia musí byť vymedzený ich vzájomný vzťah (že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého, tak ako o tom správne v napadnutom rozsudku rozhodol súd prvej inštancie). Sociálne, majetkové alebo akékoľvek iné postavenie škodcu jeho zodpovednosti za neoprávnený zásah nijako nezbavuje, ani jeho zodpovednosť neobmedzuje. Rovnako tak na existenciu povinnosti žalovaného 1/ ako pôvodcu neoprávneného zásahu do osobnostných práv žalobkýň nahradiť žalobkyniam nemajetkovú ujmu v peniazoch, alebo rozsah tejto povinnosti, nemajú vplyv ani ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka a čl. 6 ods. 2 CSP, na ktoré vo svojom odvolaní žalovaný 1/ poukazuje. Uplatnením svojho nároku voči žalovanému 1/ žalobkyne nezasahujú do práv alebo oprávnených záujmov žalovaného 1/ bez právneho dôvodu, ten tu je v podobe neoprávneného zásahu žalovaného do ich osobnostných práv, a nimi uplatňovaný nárok nie je ani v rozpore s dobrými mravmi, resp. v konaní nebolo preukázané ani nevyšlo inak najavo, že by tomu tak bolo. Pokiaľ ide o povinnosť súdu, aby zohľadnil špecifické potreby strán sporu vyplývajúce z ich zdravotného stavu a sociálneho postavenia, tak uvedené má vzťah len k občianskemu súdному konaniu a k procesným právam a povinnostiam strán sporu, kedy napríklad súd pri určení hodiny nariadeného pojednávania zohľadňuje zdravotný stav strany sporu a podobne. Táto povinnosť súdu však neznamená, že by súd nemal poskytnúť súdnu ochranu dôvodne uplatnenému nároku strany sporu, ktorý nárok má pôvod v hmotnom práve, len z dôvodu zdravotného stavu alebo sociálneho postavenia protistrany.

22. Rovnako vyhodnotil odvolací súd za nedôvodný aj poukaz žalovaného 1/ v odvolaní, že on si za svoj skutok vykonáva trest odňatia slobody a že mu bola trestným rozsudkom už uložená povinnosť náhrady škody žalobkyni 1/. Odsúdenie za trestný čin, uloženie trestu zaň a jeho výkon nie je satisfakciou pre osobu poškodenú neoprávneným zásahom do svojich osobnostných práv ale je len výrazom trestnej politiky štátu. Aj v prípade, že by sa odsúdenie žalovaného 1/ a výkon jeho trestu odňatia slobody mohli považovať za určitú morálnu satisfakciu pre žalobkyne za zásah do ich osobnostných práv, tak ako už správne uviedol a odôvodnil súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, akákoľvek morálna satisfakcia pre žalobkyne je nepostačujúca vzhľadom na závažnosť spôsobeného zásahu do ich osobnostných práv. Nakoniec, čo sa týka náhrady škody, ktorá bola žalovanému 1/ uložená rozsudkom súdu v trestnom konaní, tam išlo o náhradu škody, nie o náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv fyzickej osoby. Právo žalobkýň uplatnené v tomto spore je teda odlišné od práva žalobkyne 1/ na náhradu škody, ktoré si táto uplatnila v trestnom konaní. Aj Občiansky zákonník v § 16 stanovuje, že kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu. Touto zodpovednosťou ale nie je nijako dotknutá zodpovednosť tej istej osoby za neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti a oba tieto nároky si poškodená osoba môže uplatňovať popri sebe.

23. Odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvej inštancie aj pokiaľ ide o stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy žalobkýň za neoprávnený zásah do ich osobnostných práv. Aj v tejto časti považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za správne a spravodlivé, majúce podklad v skutočnostiach zistených vykonaným dokazovaním a je aj náležite odôvodnené, v súlade s § 220 ods. 2 CSP.

24. Nakoniec odvolací súd uvádza, že aj rozhodnutie súdu prvej inštancie o náhrade trov konania bolo vecne správne, vychádzajúce s plného procesného úspechu žalobkýň v spore, keď súd žalobkyniam za neoprávnený zásah do ich osobnostných práv poskytol satisfakciu vo forme náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, tak ako to žalobkyne v podanej žalobe požadovali, pričom výška plnenia závisela od úvahy súdu. Pokiaľ sa žalovaný 1/ domáha aplikácie § 257 CSP, ktorý umožňuje výnimočne úspešnej strane sporu náhradu trov konania nepriznať, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa, podľa odvolacieho súdu takáto požiadavka žalovaného 1/ nie je dôvodná. Podľa odvolacieho súdu okolnosti, za ktorých došlo zo strany žalovaného 1/ k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkýň - spôsobenie dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu, neumožňujú, aby sociálne, majetkové postavenie žalovaného 1/ alebo jeho zdravotný stav boli posúdené ako okolnosti hodné osobitného zreteľa, ktoré by mohli viesť k výnimočnému rozhodnutiu o nepriznaní náhrady trov konaniam v spore úspešným žalobkyniam.

25. Z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny v celom rozsahu potvrdil.

26. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 a § 257 CSP. V odvolacom konaní úspešným žalobkyniam 1/, 2/ a 3/ patrí proti žalovaným 1/ a 2/ plná náhrada trov odvolacieho konania, a tak o tom aj odvolací súd rozhodol.

27. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).